

Rolnummer : 26
Arrest nr. 20 van 25 juni 1986

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door het Arbeidshof te Antwerpen bij arrest van 26 september 1985 in de zaak van de N.V. TRENAL tegen DE BUSSCHERE Paul.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit :

de heren voorzitters J. DELVA en E. GUTT,
de heren rechters M. MELCHIOR, J. WATHELET, J. SAROT, K. BLANCKAERT en W. CALEWAERT,
en de heer griffier L. POTOMS,

onder voorzitterschap van de heer J. DELVA,

heeft na beraad het volgende arrest gewezen :

I. DE FEITEN EN DE VOORAFGAANDE RECHTSPLEGING

De Heer Paul DE BUSSCHERE, wonende te Leuven, was vanaf 16 november 1979 in dienst van de N.V. TRENAL met zetel te Lessines, in de hoedanigheid van handelsvertegenwoordiger voor de provincies Antwerpen, Limburg, het arrondissement Leuven en de 19 gemeenten van de Brusselse agglomeratie. Hij werd door zijn werkgever op 14 juni 1982 met een in het Frans opgestelde brief op staande voet ontslagen.

Op 24 augustus 1982 dagvaardde de heer DE BUSSCHERE de N.V. TRENAL voor de Arbeidsrechtbank te Antwerpen tot het bekomen van een verbrekingsvergoeding, een uitwinningsvergoeding en een provisioneel bedrag als achterstallig commissieloon. Hij hield voor dat de kennisgeving van het ontslag nietig was ingevolge het taaldecreet van 19 juli 1973 en dat het ontslag daarenboven niet wegens dringende redenen verantwoord was.

Met verwijzing naar de rechtspraak van het Hof van Cassatie, was de Arbeidsrechtbank van oordeel dat de kennisgeving van dringende redenen aan een werknemer die in het Nederlandse taalgebied wordt tewerkgesteld door een werkgever met exploitatiezetel in het Franse taalgebied, in het Nederlands diende te geschieden, overeenkomstig het decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap van 19 juli 1973 en dit ongeacht het feit of die tewerkstelling, al dan niet, hoofdzakelijk in het Nederlandse taalgebied plaatsvindt. Aangezien de kennisgeving van de dringende reden niet in het Nederlands was gebeurd, was die nietig en diende de opzegging te worden geacht zonder geldige kennisgeving van dringende redenen te zijn geschied.

De Arbeidsrechtbank willigde de eis in.

De N.V. TRENAL stelde op 20 juli 1983 beroep in tegen het vonnis van de Arbeidsrechtbank te Antwerpen van 29 maart 1983.

De Tweede Kamer van het Arbeidshof te Antwerpen is van oordeel dat enerzijds het decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap van 19 juli 1973 toepasselijk is op de zaak, aangezien artikel 1 van dat decreet niet eist dat de tewerkstelling uitsluitend in het Nederlandse taalgebied gebeurt. Bovendien voldoet dat decreet aan de vereisten van territoriale gelding, gesteld in artikel 59bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet, wanneer de toepassing van de taalregeling betreffende de sociale betrekkingen bepaald wordt door de tewerkstelling van dit personeel in het Nederlandse taalgebied. Anderzijds diende de litigieuze ontslagbrief van 14 juni 1982 ingevolge artikel 52, § 1, van de gecoördineerde wetten in het Frans te worden gesteld, vermits de exploitatiezetel van de werkgever in het Franse taalgebied gelegen was.

Het aldus vastgestelde conflict tussen het genoemde decreet en de genoemde gecoördineerde wetten dient krachtens artikel 107ter van de Grondwet geregeld te worden door het Arbitragehof. Volgens artikel 15, § 1, a, van de organieke wet van 28 juni 1983 houdt een conflict tussen een wet en een decreet een schending in van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, zodat de vraag rijst of het genoemde decreet dan wel de genoemde wet de regels schendt die door artikel 59bis, § 3 en § 4, van de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat en de Gewesten.

In zijn op 26 september 1985 gewezen arrest heeft het Arbeidshof te Antwerpen (2de Kamer) aan het Hof een prejudiciële vraag gesteld in volgende bewoordingen :

"Worden de regels in artikel 59bis, §§ 3, 3, en 4, tweede lid, van de Grondwet gesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat en de Gemeenschappen geschonden door :

1° het decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap van 19 juli 1973 tot bepaling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen, in zoverre dit toepasselijk is op de natuurlijke personen en rechtspersonen die geen exploitatiezetel in het Nederlandse taalgebied hebben, ten aanzien van hun personeelsleden die tewerkgesteld zijn in het Nederlandse taalgebied en in het gebied Brussel-Hoofdstad ?

2° artikel 52 van de wetten betreffende het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, in zoverre dit artikel toepasselijk is op de private nijverheids-, handels- en financiebedrijven waarvan de exploitatiezetel in het Franse taalgebied is gevestigd, ten aanzien van hun personeelsleden die tewerkgesteld zijn in het Nederlandse taalgebied en in het gebied Brussel-Hoofdstad ?"

II. DE RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door indiening van een expeditie van voormelde verwijzingsbeslissing, ter griffie ontvangen op 2 oktober 1985, conform artikel 16 van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof.

Bij beschikking van 2 oktober 1985 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van het Hof aangewezen conform de artikelen 46, § 1, 48 en 49 van de organieke wet van 28 juni 1983.

Het bij artikel 58 van deze organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 9 november 1985.

De bij de artikelen 60 en 113 van dezelfde organieke wet voorgeschreven kennisgevingen zijn gedaan bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 8 november 1985 en aan de geadresseerden bezorgd op 12 november 1985.

Hebben een memorie ingediend :

- de Vlaamse Executieve, op 29 november 1985;
- de Executieve van de Franse Gemeenschap, op 5 december 1985;
- de Executieve van het Waalse Gewest, op 6 december 1985.

Bij beschikking van 25 maart 1986 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen, verlengd tot 2 oktober 1986.

Bij beschikking van 22 mei 1986 heeft het Hof beslist dat de zaak in staat is en de dag van de terechtzitting bepaald op 19 juni 1986.

Van deze beschikking is aan de partijen kennis gegeven en van de datum van de terechtzitting zijn hun advocaten in kennis gesteld bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 29 mei 1986 en aan de geadresseerden bezorgd op 30 mei 1986 en op 2 en 3 juni 1986.

Ter terechtzitting van 19 juni 1986 :

- zijn verschenen :

Mr. P. VAN ORSHOVEN, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

Mr. P. LEGROS en Mr. S. MOUREAUX, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Executieve van de Franse Gemeenschap, Kunstlaan 19 AD, 1040 Brussel;

Mr. V. THIRY, advocaat bij de balie te Luik, voor de Executieven van het Waalse Gewest, Kunstlaan 19 H, 1040 Brussel;

- hebben de rechters-verslaggevers, de heren CALEWAERT en WATHELET verslag uitgebracht;
- zijn Mrs VAN ORSHOVEN, LEGROS en THIRY gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 52 en volgende van de organieke wet van 28 juni 1983, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

III. IN RECHTE

A.1. De Vlaamse Executieve heeft op de terechtzitting van 19 juni 1986 verklaard af te zien van de in haar memorie ontwikkelde argumenten met betrekking tot het decreet van 19 juli 1973 en verwijst voor het overige naar de rechtspraak van het Hof.

A.2. De Executieve van het Waalse Gewest heeft op de terechtzitting van 19 juni 1986 verklaard af te zien van de in haar memorie ontwikkelde argumenten en verwijst naar de rechtspraak van het Hof.

A.3. De Executieve van de Franse Gemeenschap sluit zich aan bij het standpunt van de Executieve van het Waalse Gewest.

Over het decreet van 19 juli 1973

B.1.a. Het decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap van 19 juli 1973 regelt het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede voor de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen.

B.1.b. Bij arrest van 30 januari 1986 heeft het Hof uitspraak gedaan over een beroep tot vernietiging van het decreet van 19 juli 1973, ingesteld door de Franse Gemeenschapsexecutieve. Het Hof heeft bij dat arrest onder meer geoordeeld dat in artikel 1, eerste lid, van het decreet de woorden "of die personeel in het Nederlandse taalgebied tewerkstellen" dienden te worden vernietigd wegens schending van de regels die door artikel 59bis, § 3 en § 4, van de Grondwet zijn vastgesteld m.b.t. de materiële en de territoriale bevoegdheid van de Gemeenschapsraden.

B.1.c. Op grond van artikel 7, S 1, van de organieke wet van 28 juni 1983 hebben de door het Hof gewezen vernietigingsarresten een absoluut gezag van gewijsde vanaf hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. De vernietiging heeft bovendien terugwerkende kracht, zodat de vernietigde norm of het vernietigde gedeelte van de norm geacht wordt nooit te hebben bestaan.

Hieruit volgt dat het gedeelte van de prejudiciële vraag dat betrekking heeft op het decreet van 19 juli 1973 zonder voorwerp blijkt te zijn.

Over de gecoördineerde wetten

B.2.a. Sinds de inwerkingtreding van artikel 59bis van de Grondwet zijn de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken van kracht gebleven of blijven van kracht :

- enerzijds in het Franse en in het Nederlandse taalgebied, met uitzondering van de in artikel 59bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet beoogde gemeenten, diensten en instellingen, zolang ze niet door decreten waren vervangen;
- anderzijds in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, het Duitse taalgebied, en de in artikel 59bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet beoogde gemeenten, diensten en instellingen, zolang ze niet door nieuwe nationale wetten worden vervangen.

Immers, de Gemeenschapsraden regelen, met uitsluiting van de nationale wetgever, ieder wat hem betreft, de materies van artikel 59bis, § 3, van de Grondwet, voor hun territoriaal bevoegdheidsgebied als bepaald door artikel 59bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet; de nationale

wetgever oefent dezelfde materiële bevoegdheid uit in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, het Duitse taalgebied en voor de in artikel 59bis, § 4, tweede lid, van de Grondwet beoogde gemeenten, diensten en instellingen die niet onder de bevoegdheidssfeer van de decretale wetgever ressorteren.

B.2.b. Het Hof is niet bevoegd om te oordelen of de Grondwet, voor de inwerkingtreding van artikel 59bis ervan, aan de nationale wetgever de mogelijkheid bood om het taalgebruik in de sociale betrekkingen te regelen. Toen was er immers slechts één wetgever; de bevoegdheid van het Hof hangt in wezen samen met de grondwettelijke grenzen van de respectieve bevoegdheden van verscheidene wetgevers.

B.2.c. Sedert de inwerkingtreding van artikel 59bis, heeft de nationale wetgever, binnen de perken van zijn residuaire territoriale bevoegdheid, dezelfde materiële bevoegdheid om het taalgebruik in sociale aangelegenheden te regelen als de Franse en de Vlaamse Gemeenschap binnen hun onderscheiden territoriale grenzen.

De nationale wetgever overschrijdt zijn bevoegdheid niet, noch in zoverre het criterium van de exploitatiezetel van de werkgever wordt gehanteerd in artikel 52 van de gecoördineerde wetten, noch in de materiële voorschriften die door die bepaling worden opgelegd.

Om deze redenen,

HET HOF,

uitspraak doende over de prejudiciële vraag,

zegt voor recht :

1. Ten gevolge van het arrest van het Hof van 30 januari 1986 waarbij in artikel 1, eerste lid, van het decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap van 19 juli 1973 "tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen" de woorden "of die personeel in het Nederlandse taalgebied tewerkstellen" werden vernietigd, is de prejudiciële vraag zonder voorwerp in zoverre ze betrekking heeft op dit decreet;

2. Artikel 52 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, houdt geen schending in van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 55 van de organieke wet van 28 juni 1983, op de openbare terechtzitting van 25 juni 1986.

De griffier,
L. POTOMS

De voorzitter,
J. DELVA